

Dalende prijzen goed voor landbouw?

Europa heeft een wonder nodig om dit jaar te ontsnappen aan een recessie en ook de VS en China krijgen tegenwind. Veel economen waarschuwen voor het gevaar dat de prijzen gaan dalen: deflatie. Waar moet de agrarische ondernemer rekening mee houden als dit gebeurt?

Driekwart procent. Dat is hoeveel de Nederlandse economie krimpt dit jaar, volgens de rekenmeesters van het Centraal Planbureau (CPB). In de laatste maanden kromp de Nederlandse economie al, net als de Duitse. De Duitse en de Franse economieën groeien nauwelijks dit jaar, is de verwachting onder economen en analisten. Ten zuiden van de Alpen en de Pyreneeën komt economische groei zelfs nog alleen in de meest wilde dromen voor; daar is het de vraag hoe ernstig de krimp uitvalt. Buiten Europa is het beeld iets beter, maar bij lange na niet rooskleurig.

De Amerikaanse economie draait redelijk, maar dat komt vooral doordat de overheid en de centrale bank de laatste tijd de economie op een nooit eerder geziene schaal hebben opgepept met belastingverlagingen en gelddrukken. Hoewel het niet waarschijnlijk is dat de belastingverlagingen ongedaan worden gemaakt – door de patstelling in Washington in de aanloop naar de Amerikaanse presidentverkiezingen dit najaar – is het een misverstand te denken dat daarmee de Amerikaanse economie schadevrij blijft.

Groei van een economie is niets anders dan de verandering van de waarde van alles wat er gedurende een jaar in een land wordt gemaakt, vergeleken met een jaar eerder. Omdat de groei

dus een verandering weergeeft, is het voor het reilen en zeilen van een economie van belang hoeveel, zoals in dit geval, de belastingen veranderen en niet hoe hoog of laag die zijn.

Krachtig shot adrenaline

Toen de Amerikaanse overheid vorig jaar besloot de inkomstenbelasting te verlagen, werkte dat als een krachtige shot adrenaline voor de grootste economie ter wereld. Om hetzelfde effect te bereiken, moeten de belastingen dit jaar dus weer

‘2012 kan voor agrarische ondernemers een goed jaar worden’

fors omlaag. Alleen de verlaging van vorig jaar in stand houden, levert – in termen van groei – 0,0 procent effect op. Immers, er verandert niets vergeleken met 2011. Vergelijk het met een fietser die eerst een lange tijd in een dal heeft gefietst en nu tegen een berg op moet. Hij moet twee keer zo

hard trappen om even snel te fietsen als in het dal.

Uit China komen geluiden die erop wijzen dat de economische motoren voorlopig minder hard draaien. Peking kon aan het begin van de huidige economische crisis China beschermen door honderden miljarden dollars in de economie te stoppen. Het probleem is dat veel van dat geld naar onroerend goed is gegaan. Daardoor heeft China nu volgens velen te maken met een enorme zeepbel op de onroerend goed markt. En in het verlengde daarvan spookt het bij de Chinese banken. Die hebben miljoenen leningen in hun boeken die oninbaar zijn en dus moeten worden afgeschreven. In het Westen weten we maar al te goed hoe schadelijk het leeglopen van een zeepbel op de onroerend goed markt voor de banken en de gehele economie kan zijn.

Daarnaast is China nog steeds voor een groot deel van zijn groei afhankelijk van het verkopen van eigen spullen in Europa en de Verenigde Staten. Minder economische voorspoed daar, betekent zo per definitie minder economische groei in China.

Oliewaarschuwing op zijn plaats

Een lagere economische groei is een abstracte benaming. Wat dat in feite betekent, is dat de vraag naar allerlei goederen en diensten, van

auto's tot zaaimachines, afneemt of minder hard toeneemt dan voorheen. Behalve arbeid zit in alle goederen en veel diensten een ander gemeenschappelijk ingrediënt: grondstoffen zoals olie.

Olie is één van de grondstoffen die zeer gevoelig is voor veranderingen in economische groei. De stelregel is dat slechtere groeivoorzichten de olieprijs omlaag drukken. Die zou daardoor makkelijk van ruim boven 100 dollar nu ver daaronder kunnen zakken. Een waarschuwing is wel op zijn plaats.

Behalve voor economische groei is de olieprijs ook uiterst gevoelig voor oplopende spanningen tussen Iran en het Westen en dreigingen van Iran de Straat van Hormuz af te sluiten. Door die straat komt zo'n 40 procent van alle olietransport. Die dreiging noopt bedrijven en landen ertoe olie nu alvast te kopen op de beurs en zo de prijs vast te klinken. Alleen omdat velen dat doen, stuwt die vraag de olieprijs omhoog. Deze geopolitieke spanningen kunnen voorkomen dat de olieprijs al te veel zakt wanneer de economische vooruitzichten verslechteren.

Voor agrarische ondernemer is een daling van de olieprijs uiteraard zeer goed nieuws. Zeker omdat bij een periode van deflatie wereldwijd, de voedselprijzen zeer waarschijnlijk veel minder hard dalen. Geopolitieke spanningen of

niet, minder economische groei of niet, het feit is en blijft dat de vraag naar voedsel groot blijft. Dit geldt vooral voor opkomende landen zoals China.

In recessiemoeras zakken

Vergeet niet dat als we het over minder groei hebben in het Westen, we al snel in recessiemoeras zakken. Dit komt doordat de groei in ons werelddeel tussen 1 en 2 procent ligt. In opkomende landen is het een heel ander verhaal. Daar dikken de economieën doorgaans met 8 procent of meer aan elk jaar. Een groeivertraging daar betekent slechts minder welvaartsstijging en niet welvaartsdaling. Dat op zijn beurt houdt in dat mensen gewoon elke maand weer meer te besteden hebben. Een groot deel van die extra koopkracht gaat op aan ander en beter voedsel.

Zo bezien, kan 2012 voor agrarische ondernemers wel eens een relatief goed jaar worden. Dankzij deflatie zien zij hun kosten dalen of niet al te veel stijgen. En omdat de voedselprijzen zich aan de deflatiemalaise kunnen onttrekken, is het goed voor te stellen dat de opbrengsten voor de agrarische ondernemer harder toenemen dan de kosten. Uiteraard heeft dit allemaal grote gevolgen voor het klimaat op de financiële markten, wat vooral voor de beleggende agrarische onder-

nemer natuurlijk een belangrijk vraagstuk is.

Zijn er dan geen maren? Ja, best veel zelfs. De groei kan in opkomende landen zwaar tegenvallen bijvoorbeeld. Ook kunnen de centrale banken in het Westen een tsunami aan versgedrukt geld in gang brengen om deflatie te voorkomen of kan het protectionisme prominenter de markt voor voedselgrondstoffen beïnvloeden. En als de spanningen tussen Iran en het Westen uitmonden in een oorlog en/of de onrusten de kop opsteken in belangrijke olieproducerende landen zoals Saoedi-Arabië. Dan zijn, zoals de Engelsen dat zeggen, *all bets off*.

BB

Tekst: Edin Mujagic*

Foto: Shutterstock

Meer weten: inflatieblog.nl

boerenbusiness.nl

**Auteur van onder meer 'Het inflatiespook: waarom de inflatie in Nederland zal toeslaan en hoe u uw vermogen kunt beschermen', oprichter van www.inflatieblog.nl en monetair en macro-econoom aan de Universiteit van Tilburg.*